

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Instrucțiunile din 21.05.2012

***referitoare la aplicarea prevederilor art.4 lit.c) și d)
din Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010 privind expunerile mari
ale instituțiilor de credit și ale firmelor de investiții***

Având în vedere următoarele:

- prevederile art.4 lit.c) și d) din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010 privind expunerile mari ale instituțiilor de credit și ale firmelor de investiții* (denumit în continuare *Regulamentul BNR-CNVM nr. 14/24/2010*),
- clarificările cu privire la criteriile de eligibilitate a expunerilor pentru a fi exceptate de la regimul expunerilor mari, date în cadrul *Ghidurilor CEBS privind implementarea art.106(2) lit.c) și d) din cadrul Directivei 2006/48/CE* din 28 iulie 2010,
- practica predominantă în domeniu la nivelul Uniunii Europene,

în baza dispozițiilor art. 420 alin.(2) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, Banca Națională a României emite următoarele instrucțiuni:

PARTEA 1

Instrucțiuni privind aplicarea prevederilor art.4 lit.c) din

Regulamentul BNR-CNVM nr. 14/24/2010

1. O parte importantă a plăților legate de transferul de bani, compensarea, decontarea și administrarea activelor referitoare la instrumentele financiare sau la titlurile ce fac obiectul serviciilor de finanțare pe bază de titluri este efectuată prin intermediul banilor deținuti de băncile comerciale. Astfel de plăți au loc în întreaga lume, pe

fusuri orare diferite, cu practici de piață, sărbători legale și monede diferite. Plățile au loc în cadrul unei rețele de bănci comerciale și implică bănci custode, contrapartide centrale, depozitari (internaționali) centrali de titluri și băncile corespondente ale acestora (*cash correspondent banks*). Pentru a se putea asigura că piețele funcționează în mod adecvat și eficient, instituțiile implicate trebuie să administreze diferențele de timp existente între fluxurile de intrare și cele de ieșire în/din conturilor inter-bancare, aferente tranzacțiilor clienței (respectiv mișcarea unor volume mari în perioade scurte de timp).

2. Deoarece activitatea în numerar legată de transferul de bani, compensarea și decontarea, precum și administrarea activelor referitoare la instrumentele financiare sau la titlurile ce fac obiectul serviciilor de finanțare pe bază de titluri este foarte volatilă și depinde de comportamentul clienței, intrările sau ieșirile așteptate nu se materializează întotdeauna iar fondurile ce urmează a fi primite de multe ori nu sunt pre-notificate (în procesarea propriu-zisă a plăților, în mod obișnuit fondurile nu sunt pre-notificate), cu alte cuvinte pozițiile înregistrate la sfârșitul zilei sunt incerte până la sfârșitul zilei lucrătoare. Astfel, expunerile mari pot apărea în mod neașteptat în special spre sfârșitul zilei lucrătoare, într-un moment când diminuarea expunerilor nu mai poate fi realizată în mod rezonabil și este de așteptat ca acestea să fie rezolvate pe parcursul următoarei zile lucrătoare.

3. Totodată, în situația în care se solicită garanții suplimentare pentru acoperirea expunerilor (de exemplu sunt emise apeluri în marjă pentru a acoperi expunerile pe care o contrapartidă centrală le înregistrează față de participanții săi), cererea de garanții poate apărea târziu și - în funcție de momentul din zi - este posibil ca singura soluție să fie acoperirea acestora cu numerar.

4. Pentru a ține cont de astfel de situații, art. 4 lit. (c) din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010* prevede exceptarea de la regimul expunerilor mari a anumitor expuneri pe termen foarte scurt. Scopul este de a facilita buna funcționare a piețelor financiare și a infrastructurii aferente.

5. Criterii de eligibilitate: Pentru a fi eligibile în scopurile exceptării prevăzute la art.4 lit.c), expunerile trebuie să îndeplinească simultan următoarele trei condiții:

A) expunerea rezultă din furnizarea anumitor tipuri de servicii,

B) expunerea rezultă din activitățile aferente clienților și

C) durata expunerii nu va depăși ziua lucrătoare următoare.

A. Tipuri de servicii: Exceptarea nu se referă la anumite contrapartide sau entități, ci se adresează expunerilor care rezultă din anumite tipuri de servicii considerate eligibile. Prevederea de la art.4 lit.c) stipulează următoarele tipuri de servicii și expuneri care provin din furnizarea unor astfel de servicii:

1. furnizarea serviciilor de transfer de bani, inclusiv executarea serviciilor de plată, compensările și decontările în orice monedă precum și serviciile de corespondent bancar;
2. compensările, decontările și serviciile de custodie aferente instrumentelor financiare, pentru clienți. Serviciile de custodie includ plățile de primit aferente veniturilor – plăți de dobânzi sau dividende –, rambursări aferente principalului și alte plăți rezultând din evenimente ale ciclului de viață al instrumentelor financiare. Expunerile exceptate pot rezulta din expunerile față de clienți, din relația de corespondent în numerar (*cash correspondent*) sau de pe urma entităților angrenate în cadrul lanțului de servicii de custodie (în principal emitenți sau agenți de plată).

B. Activitățile aferente clienților: Expunerile care rezultă din tipurile de servicii menționate la lit.A sunt acoperite de clauza de exceptare dacă acestea rezultă din activitățile aferente clienților. În acest context, activitățile aferente clienților cuprind atât activitățile directe cât și cele indirecte, adică activitățile la inițiativa clienților dar și activitățile „indirecte” desfășurate în relația cu aceștia sub forma plăților sau retragerilor efectuate de agenți sau parteneri contractuali ai clientului (inclusiv instituția care ține evidența conturilor) care se referă la creditarea și debitarea plăților, taxe și dobânzi, precum și la constituirea sau retragerea garanțiilor în numerar. Expunerile care rezultă din activitățile proprii de tranzacționare nu sunt supuse exceptării.

Următoarele expuneri sunt exceptate:

1. expuneri care provin din primiri, cu întârziere, de fonduri și
2. alte expuneri, considerate a fi următoarele:

a) expuneri care provin din fluxuri intrate în mod neașteptat sau expuneri care sunt rezultatul fluxurilor de intrare sau ieșire așteptate și care nu s-au materializat, în cazul în care instituția de credit, ca urmare a limitărilor tehnice sau de ordin extern (de exemplu perioada din timpul zilei, practica piețelor), nu are capacitatea de a reduce aceste expuneri cu eforturi rezonabile înainte de sfârșitul zilei lucrătoare;

b) garanții în numerar date sau primite în contextul serviciilor prevăzute la pct.A.2 sau alte tranzacții pe piețe financiare pentru clienți (respectiv garanții în numerar plasate pentru participarea pe piețe financiare reglementate sau pentru tranzacțiile de finanțare pe bază de titluri) și

c) expuneri care rezultă în aceeași zi ca urmare a diversificării suplimentare a expunerilor. În acest sens, exceptarea va acoperi, de asemenea, și cazul în care instituția de credit redistribuie părți ale expunerilor exceptate către bănci terțe sau intră în acorduri (reverse) repo cu bănci terțe și, în consecință, nu este capabilă, din cauza limitărilor tehnice sau de ordin extern (de exemplu perioada din timpul zilei, practica piețelor), să diversifice expunerile în așa fel încât expunerile rezultate să se situeze sub nivelul limitei aferente expunerilor mari. Expunerile exceptate trebuie să îndeplinească simultan următoarele condiții:

i) expunerea inițială se încadrează la pct.1 sau 2(a) de mai sus;

ii) expunerea sau expunerile diversificate rezultă exclusiv ca urmare a eforturilor instituției de credit de a-și reduce riscul față de o contrapartidă prin diversificarea unor părți ale expunerii inițiale către altă/ alte contrapartidă/ contrapartide și

iii) instituția de credit la care sunt plasate expunerile diversificate trebuie să dispună de o evaluare de credit a unei instituții externe de evaluare a creditului eligibilă și care a fost stabilită de către autoritatea competentă ca fiind asociată cu nivelul 3 al scalei de evaluare a calității creditului sau cu un

nivel superior potrivit regulilor ponderării la risc a expunerilor față de instituții conform art.78-83 din *Directiva 2006/48¹ a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2006, privind accesul la activitate și desfășurarea activității de către instituțiile de credit*, revizuită².

C. Termen scurt (overnight): Doar expunerile care sunt reduse sub nivelul limitei aferente expunerilor mari în ziua lucrătoare următoare sunt acoperite de excepția de la art.4 lit.c). În acest sens, instituția de credit raportoare trebuie să reducă expunerea sub nivelul limitei aferente expunerilor mari înainte de sfârșitul următoarei zile lucrătoare. În caz contrar, expunerea nu mai este exceptată de la regimul expunerilor mari, iar în situația în care limita este depășită, aceasta trebuie să facă obiectul raportării. Cu toate acestea, deși intervalul maxim de timp în care este valabilă exceptarea expunerii durează până la sfârșitul următoarei zile lucrătoare, este de așteptat ca expunerea să fie redusă sub limita aferentă expunerilor mari fără întârziere, respectiv de îndată ce este posibil în cadrul următoarei zile lucrătoare.

Art.4 lit.c) din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010* se referă la „expuneri care decurg din operațiunile aferente clienților” și nu la soldurile conturilor. Soldul unui cont aferent unei contrapartide la sfârșitul zilei („expunere agregată”) poate fi consecința diferitelor operațiuni desfășurate în cursul zilei cu mai mulți clienți, operațiuni care au ca rezultat „expuneri singulare”. Astfel, chiar dacă soldul unui cont la sfârșitul unor zile consecutive („expunere agregată”) poate fi peste limita aferentă expunerilor mari, aceasta nu implică în mod automat faptul că expunerea nu face obiectul exceptării din cauza condiției C.

Garanția în numerar menționată la pct. B.2.b) de mai sus este exceptată, cu condiția să nu existe cerința deținerii acesteia pe o perioadă fixă sau minimă care depășește următoarea zi lucrătoare.

---

¹ art.78-83 din Directiva 2006/48 au fost transpuse în legislația națională prin *Regulamentul BNR–CNVM nr.14/19/2006 privind tratamentul riscului de credit pentru instituțiile de credit și firmele de investiții potrivit abordării standard*, cu modificările și completările ulterioare

² Indiferent de abordarea utilizată, la determinarea valorii expunerilor ponderate la risc pentru expunerile față de instituții, de către instituția care își diversifică expunerile

6. Instituțiile de credit trebuie să aibă implementate proceduri și mecanisme de control solide pentru a asigura îndeplinirea, în mod adecvat, a condițiilor prevăzute la pct.A – C. În mod special, instituțiile de credit trebuie să fie capabile să demonstreze că expunerile pe care le exceptează conform prevederilor art.4 lit.c) din *Regulamentul BNR-CNVM nr.14/24/2010* au rezultat în întregime din operațiunile aferente clienților.

PARTEA a 2-a

Instrucțiuni privind aplicarea prevederilor art.4 lit.d) din

Regulamentul BNR-CNVM nr. 14/24/2010

7. Întrucât furnizarea serviciilor de plată reprezintă o relație bilaterală, a fost prevăzută o exceptare suplimentară de la regimul expunerilor mari, în cazul expunerilor înregistrate numai pe parcursul unei zile (*intra-day*) față de instituțiile care furnizează servicii de transfer de bani, cu alte cuvinte, spre deosebire de excepția prevăzută de art.4 lit.c) din *Regulamentul BNR-CNVM nr. 14/24/2010*, art.4 lit.d) din același regulament se referă la expunerile înregistrate față de furnizorii de astfel de servicii.

8. Criterii de eligibilitate: Pentru a fi eligibile în scopurile exceptării prevăzute la art.4 lit.d), expunerile trebuie să îndeplinească simultan următoarele trei condiții:

A). expunerea rezultă din furnizarea anumitor tipuri de servicii;

B). expunerea este înregistrată față de furnizorii serviciilor de la pct.A și

C). expunerea este înregistrată numai pe parcursul unei zile (*intra-day*).

A. Tipuri de servicii: prevederile articolului 4 lit.d) cuprind o listă cu expunerile supuse exceptării: expuneri rezultate din furnizarea serviciilor de transfer de bani, inclusiv executarea serviciilor de plată, compensările și decontările în orice monedă precum și operațiunile de corespondent bancar. Aceste expuneri sunt exceptate indiferent de originea expunerii (aceste expuneri pot fi rezultatul mișcărilor de numerar din tranzacții cu instrumente financiare, plăți pentru achiziții, transferuri de numerar între conturi etc.) sau

de mijloacele de plată utilizate (transfer de numerar, compensare de cecuri, debitare directă, etc.).

B. Furnizorii de servicii de la pct.A: exceptarea se limitează la expunerile față de instituții care furnizează serviciile prevăzute la lit.A. Cu toate acestea, nu este obligatoriu ca respectivii furnizori de servicii să fie instituții de plată în sensul prevăzut de *Directiva 2007/64/EC a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 97/7/CE, 2002/65/CE, 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 97/5/CE*³ și, de asemenea, nu este necesar ca serviciile prevăzute la lit.A să constituie o parte semnificativă din serviciile oferite. În orice caz, furnizorii de astfel de servicii trebuie să facă obiectul supravegherii prudențiale sau supravegherii din perspectiva pieței într-un stat membru sau să fie supuși unei legislații considerată a fi echivalentă cu cea comunitară.

C. Termen scurt (intra-day): exceptarea prevăzută la art. 4 lit. d) are în vedere doar expunerile care sunt diminuate sub nivelul limitei aferente expunerilor mari în cursul aceleiași zile lucrătoare. Astfel, instituția de credit raportoare trebuie să reducă expunerea sub nivelul limitei aferente expunerilor mari, înainte de sfârșitul zilei lucrătoare. În alte condiții, expunerea nu este exceptată de la tratamentul aplicabil expunerilor mari și orice încălcare a limitei trebuie raportată. Cu toate acestea, deși perioada de timp maximă pentru exceptarea de la art.4 lit.d) are drept limită sfârșitul zilei lucrătoare, instituțiile de credit trebuie să depună diligențele necesare pentru diminuarea expunerilor, fără întârziere, cât de curând posibil în cursul zilei lucrătoare, sub limita aferentă expunerilor mari.

9. Instituțiile de credit trebuie să dispună de proceduri și mecanisme de control adecvate pentru asigurarea conformării cu cerințele prevăzute la pct.A - C.

---

³ *Directiva 2007/64/EC* a fost transpusă în cadrul legislației naționale prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.113/2009 privind serviciile de plată*, cu modificările și completările ulterioare